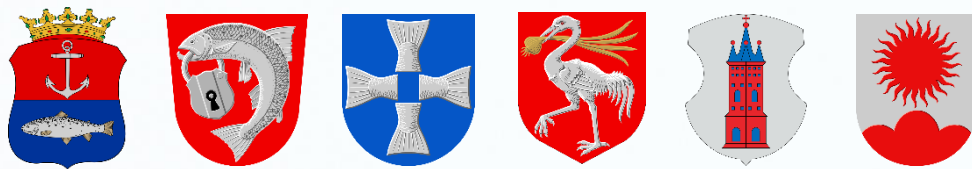

MERI-LAPIN KOTOUTUMISOHJELMA

2025 alkaen

Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio

MERI-LAPIN KOTOUTUMISOHJELMA 2025 alkaen

Kunnat:

Kemi, Keminmaa, Simo, Tervola, Tornio ja Ylitornio

Kotoutumishjelman laadintaan osallistuivat:

Tuija Heimonen, Kemi

Tuomas Männikkö, Keminmaa

Tanja Metsävainio, Keminmaa

Mirja Klasila, Simo

Marjo Nurmi, Simo

Liisa-Maria Tiihonen, Tervola

Marianne Mört, Tornio

Marika Syrjälä, Tornio

Minja Palokangas, Ylitornio

Lotta Anderson, Ylitornio

Teija Huuki, Lapin TE-toimisto

Katja Jaako, Lapin TE-toimisto

Kotoutumishjelma valmistunut:

27.11.2024

Kotoutumishjelman päivittäminen:

Kotoutumishjelma päivitetään silloin, kun se katsotaan tarpeelliseksi tai kun palvelut olennaisesti muuttuvat tai laki muuttuu.

Sisältö

Kotoutumisohjelma	3
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	3
Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	6
Kotoutumissuunnitelma ja monialainen kotoutumissuunnitelma	8
Perheen kotoutumissuunnitelma	11
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	13
Kotoutumiskoulutus	15
Muu koulutus tai palvelu, joka edistää suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistämistä ja yrittäjyyttä	17
Kotoutumisohjelman aikainen ohjaus ja neuvonta	19
Muut kunnan järjestämistä vastaavat palvelut kotoutumisen edistämiseksi	21

Kotoutumishjelma

Kotoutumishjelma on kunnan järjestämä kotoutumisen alkuvaiheen palvelukokonaisuus. Palveluiden tavoitteena on edistää maahanmuuttajan kotoutumista, työllisyyttä, yrittäjyyttä, osaamista sekä työelämävalmiuksia. Kotoutumishjelma tukee myös terveyttä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta, osallisuutta sekä tasa-arvon toteutumista. Kotoutumishjelman sisältämät palvelut tukevat arjen kansalaistaitoja sekä osallistumista järjestötoimintaan ja muuhun yhteiskunnalliseen toimintaan. Kotoutumishjelmassa on otettava huomioon monialaisuus sekä yhteistyö kolmannen sektorin toimijoiden ja työnantajien kanssa.

Työvoimaviranomainen

Työvoimaviranomainen vastaa kotoutumishjelmaan sisältyvien palveluiden järjestämisestä työnhakijana olevalle maahanmuuttajalle ja kotoutuja-asiakkaalle.

Kunta

Kunta vastaa muiden maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumishjelman mukaisten palveluiden järjestämisestä. Kunta voi järjestää ja toteuttaa palveluita yhteistyössä työvoimaviranomaisten, muiden kuntien ja/tai hyvinvointialueen kanssa.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tavoitteena on tehostaa alkuvaiheen kotoutumista ja ohjausta työllistymistä sekä kotoutumista tukeviin palveluihin. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyy alkuhaastattelu ja tarvittaessa tarkempia toimenpiteitä, kuten asiantuntija-arviointeja ja tutkimuksia. Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on käynnistettävä viipymättä, kun kunta saa tiedon tällaisesta henkilöstä.

Työvoimaviranomaisen rooli

Työvoimaviranomainen vastaa osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laatimisesta työttömänä työnhakijana oleville maahanmuuttajille, joiden ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta.

Kunnan rooli

Kunnan vastuulla on laatia osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi kotihoidon tukea tai muuten kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavalle, pakolaistaustaiselle, alaikäisenä ilman huoltajaa tulleelle, ihmiskaupan uhrille tai henkilölle, joka pyytää itse arviointia tai hänestä tehdään yhteydenotto, jossa hänen arvioidaan tarvitsevan kotoutumislain mukaisia palveluita ja jonka ensimmäisestä oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä on kulunut enintään kolme vuotta. Ihmiskaupan uhrin osalta voidaan poiketa tarkoitettua kolmen vuoden määräajasta, jos hänet tavoitetaan kunnan kotoutumista edistävien palveluiden piiriin vasta määräajan päätyttyä.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinneissa arvioidaan muun muassa maahanmuuttajan osaaminen, työllistymis-, opiskelu- ja muut kotoutumisvalmiudet sekä koulutuksen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden tarpeet. Arvioinnin aikana selvitetään maahanmuuttajan tavoitteet, toiveet, aikaisempi koulutus, työhistoria, kielitaito, työllistymisen ja kotoutumisen edellytyksiin vaikuttava työ- ja toimintakyky sekä muut siihen merkittävästi vaikuttavat tekijät.

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tai sen monialaisen version perusteella kunta tai työvoimaviranomainen laatii maahanmuuttajalle kotoutumissuunnitelman tai sen monialaisen version yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Koska kotoutumisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinnissa sekä kotoutumissuunnitelman laatimisessa on kyse julkisen vallan käytöstä, tulee kuntalain (410/2015) mukaan kunnassa olla virkavastuullinen viranhaltija, joka näitä tehtäviä tekee. Kunta ei voi myöskään ulkoistaa kyseisiä tehtäviä.

Kunta saa Kelan Kelmu-etuustietojärjestelmästä tiedot kotihoidontukea tai toimeen-tulotukea saavista henkilöistä, jotta heidät tavoitetaan osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin.

Vastuutahot ja -henkilöt kunnittain:

Kemi:

Työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden työllisyysasiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee tarvittaessa kunnan kotoutumispalveluiden virassa oleva työntekijä joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa.

Keminmaa:

Työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden työllisyysasiantuntijat. Muille maahanmuuttajaryhmille kotoutumisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee työllisyyspalvelukoordinaattori hallintojohtajan alaisuudessa.

Simo:

Työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden työllisyysasiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee tarvittaessa kunnan työllisyyskoordinaattori ja virassa oleva hallintojohtaja joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa.

Tervola:

Kunnan pakolaisohjaaja hallintojohtajan alaisuudessa laatii joko itse tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa työelämän ulkopuolisille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin. Työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat tekevät työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin.

Tornio:

Työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden työllisyysasiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee tarvittaessa kunnan kotoutumispalveluiden virassa oleva työntekijä joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa.

Ylitornio:

Työttömille työnhakijoille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden työllisyysasiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille

osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee tarvittaessa kunnan kotoutumispalveluiden virassa oleva työntekijä joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa.

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi

Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarve voidaan laatia monialaisesti yhdessä hyvinvointialueen kanssa, jolloin arvioidaan lisäksi sosiaali- ja terveydenhuollon sekä kuntoutuksen tarpeet. Kunta tai työvoimaviranomainen kutsuu hyvinvointialueen mukaan monialaisen palvelutarpeen arvioinnin laatimiseen. Kunta tai työvoimaviranomainen voi kuitenkin laatia arvioinnin ilman hyvinvointialuetta, jos on ilmeistä, että maahanmuuttajalla ei ole kotoutumiseen liittyviä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeita. Kunta tai työvoimaviranomainen voi myös muusta perustellusta syystä laatia arvioinnin ilman hyvinvointialuetta, mikäli laki ei sitä edellytä ja jos hänen palvelutarpeisiinsa saadaan vastattua muulla asiakassuunnitelmalla.

Kunta tai työvoimaviranomainen ja hyvinvointialue laativat yhdessä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin

- **kiintiöpakolaisille**
- **alaikäisenä ilman huoltajaa tulleille**
- **ihmiskaupan uhreille**
- **toimeentulotukea muuten kuin tilapäisesti saaville.**

Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on laadittava muullekin maahanmuuttaneelle, jonka palvelutarve edellyttää kunnan ja hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palveluiden yhteensovittamista. Monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi on käynnistettävä viipymättä, kun kunta saa tiedon tällaisesta henkilöstä.

Vastuutahot ja -henkilöt kunnittain:

Kemi:

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvion tekevät yhteistyössä kunnan kotoutumispalveluiden, työllisyysalueen sekä Lapin hyvinvointialueen työntekijät. Laadinnassa voi olla mukana viranomaisia terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin

hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Keminmaa:

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvion tekevät yhteistyössä kunnan työllisyyspalvelukoordinaattori, työllisyysalueen asiantuntija sekä Lapin hyvinvointialueen työntekijä(t). Laadinnassa voi olla mukana viranomaisia terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä. Kunnan osalta prosessia koordinoi työllisyyspalvelukoordinaattori hallintojohtajan alaisuudessa.

Simo:

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvion tekevät yhteistyössä kunnan työllisyyskoordinaattori, työllisyysalueen sekä Lapin hyvinvointialueen työntekijät. Laadinnassa voi olla mukana viranomaisia terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Tervola:

Pakolaisohjaaja hallintojohtajan alaisuudessa, Meri-Lapin työllisyysalueen sekä Lapin hyvinvointialueen työntekijät laativat yhteistyössä monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvion. Laadinnassa voi olla mukana viranomaisia terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaavat työntekijät.

Tornio:

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laativat yhdessä asiakkaan kanssa maahanmuuttopalvelut, työvoimaviranomainen ja Lapin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveysterveystoimet. Maahanmuuttopalvelut koordinoivat monialaista yhteistyötä.

Ylitornio:

Monialaisen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin laativat yhdessä asiakkaan kanssa kunta, Lapin hyvinvointialue ja työvoimaviranomainen. Kunta koordinoi monialaista yhteistyötä. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Kotoutumissuunnitelma ja monialainen kotoutumissuunnitelma

Kunnan on laadittava kotoutumissuunnitelma viipymättä sen jälkeen, kun maahanmuuttajalle on tehty osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi yhdessä hyvinvointialueen kanssa.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan maahanmuuttajan yksilöllisistä kotoutumista, työllistymistä, yrittäjyyttä, terveyttä ja hyvinvointia sekä yhteiskunnallisia valmiuksia edistävästä palveluista, järjestöjen, yhteisöjen tai yhdistysten toimintaan osallistumisesta, suomen tai ruotsin kielen opinnoista sekä ohjauksesta ja neuvonnasta kotoutumissuunnitelman ajalle sekä pidemmälle aikavälille. Yksilöllisten tavoitteiden asettamisessa on otettava huomioon maahanmuuttajan toiveet, osaaminen, elämäntilanne sekä työ- ja koulutushistoria. Lähtökohtaisesti tavoitteissa painotetaan työllistymistä, paitsi alle 25-vuotiaiden kohdalla, joille tavoitteena on vähintään toisen asteen koulutuksen suorittaminen.

Kotoutuja-asiakkaan ohjaaminen

Kotoutuja-asiakas on ohjattava hakeutumaan kotoutumissuunnitelmassa tai monialaisessa kotoutumissuunnitelmassa sovittuun hänen yksilöllistä tarvettaan vastaavaan koulutukseen tai muuhun kotoutumista ja työllistymistä edistävään palveluun kuukauden kuluessa kotoutumissuunnitelman laatimisesta. Ohjaus on tarvittaessa tehtävä yhteistyössä palvelun järjestämisestä vastaavan viranomaisen, palveluiden tuottajan taikka järjestön, yhdistyksen tai yhteisön kanssa.

Kotoutumissuunnitelman kesto

Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen. Kotoutumissuunnitelman enimmäiskesto on kaksi vuotta. Laissa säädetään kuitenkin myös kotoutumissuunnitelman pidennysperusteista.

Perusteita pidennykselle ovat esimerkiksi erityisten toimenpiteiden tarve ja suunnitelman keskeytyminen esimerkiksi vanhempainvapaan, sairauden tai vamman vuoksi. Muita pidennysperusteista ovat esim. kotihoidon tukea saavan osa-aikaisen kotoutumissuunnitelmaan osallistumisen oikeuttava pidennys ja alle 25-vuotiaan kotoutumissuunnitelman pidennys omaehtoisten opintojen loppuun saattamiseksi.

Kunta tarkistaa kotoutumissuunnitelman, jos kotoutuja-asiakkaan palvelutarpeessa tai elämäntilanteessa on muutoksia tai asiakas itse pyytää sitä. Kotoutumissuunnitelma pitää kuitenkin tarkistaa vähintään kuuden kuukauden välein. Jos asiakas ei osallistu palveluihin, sillä on vaikutusta hänen työttömyysetuuteensa tai toimeentulotukeensa. Lain mukaan voidaan rajoittaa henkilön oikeutta työttömyysetuuteen tai alentaa perustoimeentulotukea, esimerkiksi silloin, jos henkilö ei osallistu kotoutumissuunnitelman laadintaan tai noudata siinä sovittuja asioista. Työnhakijana olevan maahanmuuttajan kotoutumissuunnitelma korvaa työllistymissuunnitelman, ja siinä sovitaan myös mm. työnhakuvelvollisuudesta.

Kotoutumissuunnitelman laatimisessa on kyse julkisen vallan käytöstä. Kuntalain (410/2015) mukaan julkista valtaa käyttävällä tulee olla kunnassa virka. Kunnassa on oltava virkavastuullinen viranhaltija, joka tekee näitä tehtäviä. Kunta ei voi myöskään ulkoistaa kyseisiä tehtäviä.

Kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma on laadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua ensimmäisen oleskeluluvan tai oleskelukortin myöntämisestä tai oleskeluoikeuden rekisteröimisestä. Jos henkilö ei ole työllistynyt, kun kotoutumissuunnitelman voimassaoloaika päättyy, voidaan työllistymistä edistävästä jatkotoimista sopia työllistymissuunnitelmalla.

Vastuutahot ja -henkilöt kunnittain:

Kemi:

Työttömille työnhakijoille kotoutumissuunnitelman tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan kotoutumispalveluiden virassa oleva työntekijä joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinnassa voi olla mukana viranomaisia Lapin hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Keminmaa:

Työttömille työnhakijoille kotoutumissuunnitelman tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat. Muille maahanmuuttajaryhmille kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan työllisyyspalvelukoordinaattori hallintojohtajan alaisuudessa. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinnassa voi olla mukana viranomaisia Lapin hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä. Kunnan puolelta monialaisen kotoutumissuunnitelman laadintaa koordinoi työllisyyspalvelukoordinaattori hallintojohtajan alaisuudessa.

Simo:

Työttömille työnhakijoille kotoutumissuunnitelman tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan työllisyyskoordinaattori ja virassa oleva hallintojohtaja joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinnassa voi olla mukana viranomaisia Lapin hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Tervola:

Meri-Lapin työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat laativat kotoutumissuunnitelman työttömille työnhakijoille. Pakolaisohjaaja hallintojohtajan alaisuudessa laatii kotoutumissuunnitelman joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinnassa voi olla mukana viranomaisia Lapin hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaavat työntekijät.

Tornio:

Työttömille työnhakijoille kotoutumissuunnitelman tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan maahanmuuttopalveluiden virassa oleva työntekijä joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa. Monialaisen kotoutumissuunnitelman laadinnassa voi olla mukana viranomaisia Lapin hyvinvointialueen terveys- ja sosiaalipuolelta. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen Virtu-palvelun kautta.

Ylitornio:

Työttömille työnhakijoille kotoutumissuunnitelman tekevät työllisyysalueen kotoutumispalveluiden asiantuntijat. Työelämän ulkopuolisille osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin tekee kunnan virassa oleva työntekijä monialaisesti muiden toimijoiden kanssa. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Perheen kotoutumissuunnitelma

Kotoutumissuunnitelma voidaan laatia myös perheelle. Kunta voi tarvittaessa laatia perheen kotoutumissuunnitelman monialaisesti hyvinvointialueen sekä muiden viranomaisten (esim. kunnan varhaiskasvatus ja perusopetus) kanssa. Perheen kotoutumissuunnitelmassa kiinnitetään erityistä huomiota lapsen, nuoren ja perheen hyvinvoinnin, terveyden ja osallisuuden edistämiseen sekä vanhempien kotoutumiseen liittyvän monialaisen tuen ja koulutuksen tarpeisiin.

Vastuutahot:

Kemi:

Perheen kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan kotoutumispalveluiden virassa oleva työntekijä joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa, kuten esimerkiksi Lapin hyvinvointialueen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja/tai nuorisotyön kanssa.

Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Keminmaa:

Perheen kotoutumissuunnitelman tekee kunnan työllisyyspalvelukoordinaattori hallintojohtajan alaisuudessa. Tarvittaessa laadintaan osallistuvat myös Lapin hyvinvointialueen työntekijä(t), sivistyspalvelut (varhaiskasvatus, perusopetus, nuorisotyö). Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Simo:

Perheen kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan työllisyyskoordinaattori ja virassa oleva hallintojohtaja joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa, kuten esimerkiksi Lapin hyvinvointialueen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja/tai nuorisotyön kanssa. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Tervola:

Pakolaisohjaaja hallintojohtajan alaisuudessa laatii tarvittaessa perheen kotoutumissuunnitelman joko yksin tai monialaisesti muiden toimijoiden kanssa kuten esimerkiksi Lapin hyvinvointialueen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja/tai nuorisotyön kanssa.

Tornio:

Maahanmuuttopalvelut laativat tarvittaessa perheen kotoutumissuunnitelman, mikäli se nähdään perheen tilanteen kannalta tarpeelliseksi kotoutumisen edistämiseksi. Tarvittaessa suunnitelma tehdään monialaisesti esim. Lapin hyvinvointialueen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja/tai nuorisotoimen kanssa. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen Virtu- palvelun kautta.

Ylitornio:

Perheen kotoutumissuunnitelman tekee tarvittaessa kunnan virassa oleva työntekijä monialaisesti muiden toimijoiden kanssa, kuten esimerkiksi Lapin hyvinvointialueen, varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja/tai nuorisotyön kanssa. Lapin hyvinvointialueelle toimitetaan työparipyyntö palveluohjaukseen, jonka kautta asiakkaalle valitaan hänen asiastaan vastaava työntekijä.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio

Kunta tai työvoimaviranomainen järjestää kotoutuja-asiakkaille monikielisen yhteiskuntaorientaation mahdollisuuksien mukaan heidän äidinkiellään tai muutoin hyvin osaamallaan kielillä. Monikielisen yhteiskuntaorientaation voi toteuttaa kunta tai palveluntuottaja. Yhteiskuntaorientaation on vähintään sisällettävä tietoa Suomessa asumisesta, elämisestä ja työskentelemisestä, suomalaisen yhteiskunnan toiminnasta sekä yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista.

Vastuutahot ja -henkilöt kunnittain:

Kemi:

Työnhakijoille monikielinen yhteiskuntaorientaatio järjestetään mahdollisesti osana kotoutumiskoulutusta työllisyysalueen toimesta. Muille maahanmuuttajille monikielinen yhteiskuntaorientaatio hankitaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Kurssit pyritään hankkimaan siten, että ne voidaan toteuttaa lähiopetuksena. Palveluntuottajia voivat olla mm. Kivalo-opisto tai Lappia. Koulutusta voidaan hankkia yhteistyössä Meri-Lapin kuntien sekä Meri-Lapin työllisyysalueen kanssa.

Keminmaa:

Työnhakijoille monikielinen yhteiskuntaorientaatio järjestetään mahdollisesti osana kotoutumiskoulutusta työvoimaviranomaisen toimesta. Muille maahanmuuttajille yhteiskuntaorientaatiokurssi hankitaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Kurssit pyritään hankkimaan siten, että ne voidaan toteuttaa lähiopetuksena. Palveluntuottajia voivat olla mm.

Kivalo-opisto, Lappia sekä alueella toimivat kansanopistot. Koulutusta voidaan hankkia yhteistyössä Meri-Lapin kuntien sekä Meri-Lapin työllisyysalueen kanssa.

Simo:

Työnhakijoille monikielinen yhteiskuntaorientaatio järjestetään mahdollisesti osana kotoutumiskoulutusta. Työnhakijoille monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä vastaa työllisyysalue. Työelämän ulkopuolisille kotoutujille monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä vastaa kunta yhdessä palveluntuottajan/palveluntuottajien kanssa.

Tervola:

Meri-Lapin työllisyysalue järjestää monikielisen yhteiskuntaorientaation työnhakijoille - mahdollisesti osana kotoutumiskoulutusta. Ulkopuoliselta palveluntuottajalta hankitaan monikielinen yhteiskuntaorientaatio muille kuin työttömille maahanmuuttajille. Kurssit pyritään hankkimaan siten, että ne voidaan toteuttaa lähiopetuksena. Palveluntuottajia voivat olla mm. Kivalo-opisto tai Lappia. Koulutusta voidaan hankkia yhteistyössä Meri-Lapin kuntien sekä Meri-Lapin työllisyysalueen kanssa. Yksittäisten harvinaisten kielten edustajien kohdalla saattaa tulla kyseeseen myös online-kurssi.

Tornio:

Työnhakijoille monikielinen yhteiskuntaorientaatio järjestetään mahdollisesti osana kotoutumiskoulutusta. Työnhakijoille monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä vastaa työllisyysalue. Työelämän ulkopuolisille kotoutujille monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä vastaa kunta yhdessä palveluntuottajan/palveluntuottajien kanssa.

Ylitornio:

Työnhakijoille monikielinen yhteiskuntaorientaatio järjestetään mahdollisesti osana kotoutumiskoulutusta työvoimaviranomaisen toimesta. Muille maahanmuuttajille yhteiskuntaorientaatiokurssi hankitaan ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Kurssit pyritään

hankkimaan siten, että ne voidaan toteuttaa lähiopetuksena. Palveluntuottajia voivat olla mm. Meän opisto, Ammattiopisto Lappia sekä alueella toimivat kansanopistot. Koulutusta voidaan hankkia yhteistyössä Meri-Lapin kuntien sekä Meri-Lapin työllisyysalueen kanssa.

Kotoutumiskoulutus

Työnhakijaksi rekisteröityneen kotoutuja-asiakkaan kotoutumiskoulutus toteutetaan pääsääntöisesti työvoimakoulutuksena. Työvoimakoulutuksesta säädetään työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa. Vuoden 2025 alussa työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille. Kunnat päättävät siitä, että järjestetäänkö työvoimakoulutus esimerkiksi kunnan omana tuotantona vai ostopalveluna.

Kotoutumiskoulutus voidaan toteuttaa myös omaehtoisena opiskeluna. Kotoutumiskoulutuksen sisällöistä ja tavoitteista määrätään opetussuunnitelman perusteissa. Kotoutumiskoulutuksena voidaan toteuttaa myös luku- ja kirjoitustaidon koulutusta vapaan sivistystyön oppilaitoksissa sekä aikuisten perusopetusta.

Kotoutumiskoulutuksen kielellisenä tavoitteena on oltava, että kotoutuja-asiakas saavuttaa suomen tai ruotsin kielessä toimivan peruskielitaidon. Kotoutumiskoulutuksen osana on järjestettävä suomen tai ruotsin kielitaidon päättöttestaus. Päättöttestin myötä kotoutumiskoulutuksen loppuvaiheessa tehtävä kielitaidon arviointi perustuu valtakunnallisesti yhtenäiseen testimateriaaliin ja arviointikriteereihin. Testejä järjestävät kotoutumiskoulutuksen toteuttajat.

Työllisyysalue:

Työvoimakoulutukset ja kotoutumiskoulutukset hankitaan ostopalveluna, valmennukset sekä omana tuotantona että ostopalveluna. Alkavan yrittäjän palvelut tuotetaan itse yhteistyössä kuntien elinkeinopalvelujen ja elinkeinoyhtiöiden kanssa. Yhteishankintakoulutukset työnantajien kanssa hankitaan ostopalveluna. Julkisia työvoima- ja kotoutumiskoulutuksia voidaan tuottaa sidosyksikköasemaa hyödyntäen. Tornion kaupunki toimii Meri-Lapin työllisyysalueen vastuukuntana ja hankintayksikkönä kaupunkikonsernin koulutushankinnoissa. Tämän sopimuksen mukainen hankinta toteutetaan Kemi-Tornionlaakson koulutuskuntayhtymä Lappialta kuntalain mukaisena yhteistoimintana (sidosyksikköhankintana).

Sopimus sisältää mahdollisuuden seuraaviin hankintoihin palvelutarpeen perusteella:

Maahanmuuttajan alkukartoitukset, kotoutumiskoulutukset, avoin ammattiopisto, kone- ja tuotantotekniikan alan koulutukset, rakennusalan koulutukset, logistiikan alan koulutukset,

ravintola- ja cateringalan koulutukset, matkailualan koulutukset, puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan koulutukset, yhteishankintakoulutukset, lupa- ja korttikoulutukset, yleinen Urapolku –koulutus.

Yhteistyötahot kunnittain:

Kemi:

Ammattiopisto Lappia, Kivalo-opisto, Pohjantähtiopisto, Peräpohjolan Opisto, Kemin lyseo lukio, Lapin AMK, yliopistot ja muut oppilaitokset.

Keminmaa:

Ammattiopisto Lappia, Kivalo-opisto, Pohjantähtiopisto, Peräpohjolan Opisto, lukio, Lapin AMK, yliopistot ja muut oppilaitokset.

Simo:

Ammattiopisto Lappia, Kivalo-opisto, Pohjantähtiopisto, Peräpohjolan Opisto, lukio, Lapin AMK, yliopistot ja muut oppilaitokset.

Tervola:

Ammattiopisto Lappia, Kivalo-opisto, Pohjantähtiopisto, Peräpohjolan Opisto, lukio, Lapin AMK, yliopistot ja muut oppilaitokset.

Tornio:

Ammattiopisto Lappia, Tornion Kansalaisopisto, Peräpohjolan Opisto, Tornion yhteislyseon lukio, Lapin AMK, yliopistot ja muut oppilaitokset.

Ylitornio:

Ammattiopisto Lappia, Meän Opisto, Ylitornion yhteiskoulun lukio, Lapin AMK, yliopistot ja muut oppilaitokset.

Muu koulutus tai palvelu, joka edistää suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistämistä ja yrittäjyyttä

Yhteistyötahot kunnittain:

Kemi:

Suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia, työllistämistä sekä yrittäjyyttä ja muita kotoutumista edistäviä taitoja Kemissä tarjoaa mm. kunnan peruspalvelut, Monikulttuurisuuskeskus Mikseri, Meriva sr, Kivalo-opisto, erilaiset urheiluseurat, järjestöt, seurakunnat sekä hankkeet. Meri-Lapin muissa kunnissa on myös järjestetty erilaista toimintaa, joka tukee kotoutumista ja joihin on kemiläisten kotoutujien mahdollista osallistua.

Keminmaa:

Suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia, työllistämistä sekä yrittäjyyttä ja muita kotoutumista edistäviä muita palveluita Keminmaassa ovat mm. erilaiset yhdistykset ja järjestöt, kunnan peruspalvelut, nuorten työpajatoiminta, seurakuntien toiminta sekä erilaiset hankkeet. Tarve erilaisille palveluille voidaan kartoittaa osana palvelutarpeen arviointia tai toimintaan voidaan ohjata osana yleistä ohjausta ja neuvontaa.

Simo:

Suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia, työllistämistä sekä yrittäjyyttä ja muita kotoutumista edistäviä muita palveluita Simossa ovat mm. erilaiset yhdistykset ja järjestöt, kunnan peruspalvelut,

työpajatoiminta, seurakuntien toiminta sekä erilaiset hankkeet. Tarve erilaisille palveluille voidaan kartoittaa osana palvelutarpeen arviointia tai toimintaan voidaan ohjata osana yleistä ohjausta ja neuvontaa.

Tervola:

Suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia, työllistämistä sekä yrittäjyyttä ja muita kotoutumista edistäviä taitoja Tervolassa tarjoaa mm. kunnan peruspalvelut, Kivalo-opisto, erilaiset urheiluseurat, kyläyhdistykset, metsästysseurat, järjestöt, seurakunnat sekä hankkeet. Meri-Lapin muissa kunnissa on myös järjestetty erilaista toimintaa, joka tukee kotoutumista ja joihin toimintoihin on tervolalaisten kotoutujien mahdollista osallistua. Ohjausta ja neuvontaa näihin palveluihin on tarjolla jatkuvasti.

Tornio:

Suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia, työllistämistä sekä yrittäjyyttä ja muita kotoutumista edistäviä taitoja Torniossa tarjoaa mm. kunnan peruspalvelut, Meän Talo, Tornion Perheiden Talo, SPR Tornion osasto, Kansalaisopisto, erilaiset urheiluseurat, järjestöt, seurakunnat sekä hankkeet. Meri-Lapin muissa kunnissa on myös järjestetty erilaista toimintaa, joka tukee kotoutumista ja joihin on torniolaisten kotoutujien mahdollista osallistua mm. Monikulttuurisuuskeskus Mikserissä järjestettäviin toimintoihin Kemissä.

Ylitornio:

Suomen ja ruotsin kielen osaamista, luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia, työllistämistä sekä yrittäjyyttä ja muita kotoutumista edistäviä muita palveluita Ylitorniolla ovat kunnan peruspalvelut, kuten Meän opiston kurssit, vapaa-aikapalveluiden monipuolinen tarjonta sekä kuntakeskuksessa toimiva kohtaamispaikka Miitti, jonka toiminnasta vastaavat Ylitornion seurakunta ja Lapin hyvinvointialue. Tarve erilaisille palveluille voidaan kartoittaa osana palvelutarpeen arviointia tai toimintaan voidaan ohjata osana yleistä ohjausta- ja neuvontaa.

Kotoutumishjelman aikainen ohjaus ja neuvonta

Viranomaisilla on hallintolain (434/2003) mukaisesti yleinen lakisääteinen ohjaus- ja neuvontavelvollisuus, jota erityislait täydentävät. Kukin viranomainen antaa ohjausta ja neuvontaa omaan toimivaltaansa kuuluvista asioista. Jos asia ei kuulu viranomaisen toimivaltaan, sen on pyrittävä opastamaan asiakas eteenpäin toimivaltaiselle viranomaiselle.

Vastuut ohjauksessa ja neuvonnassa:

- **Kunta: omat peruspalvelut ja kotoutumista edistävät palvelut**
- **Työvoimaviranomainen: työvoimapalvelut**
- **Hyvinvointialue: sosiaali- ja terveyspalvelut ja ehkäisevä ja täydentävä toimeentulotuki**
- **Kela: etuudet eri elämäntilanteissa**
- **Maahanmuuttovirasto: oleskeluluvat, sisältäen esimerkiksi oleskeluluvan perhesiteen perusteella**

Kunnan on tarjottava matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita kaikille maahanmuuttajille riippumatta maassaoloajasta tai maahantulon syystä. Kunta vastaa siitä, että alueella on tarvetta vastaavasti toimipisteitä tai palveluita, joista ohjausta ja neuvontaa on saatavilla. Ohjausta ja neuvontaa voi toteuttaa kunta tai kunnan valitsema palveluntuottaja. Kunnan on tarvittaessa annettava maahanmuuttajalle tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, palvelu- ja koulutusjärjestelmästä, työelämästä sekä maahanmuuttajan oikeuksista ja velvollisuuksista Suomessa.

Vastuu- ja yhteistyötahot kunnittain:

Kemi:

Kemin kaupunki on tehnyt ostopalvelusopimuksen Settlementti Toivolan kanssa, joka tuottaa matalan kynnyksen ohjausta ja neuvontaa Monikulttuurikeskus Mikserissä kaikille kemiläisille maahanmuuttajille muissa kuin viranomaisten toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Työllisyyden yhteispalvelu Pointti ja Kemin kaupungin hallinnoima ESR+ -hanke (2024–2027) International Pointti antavat ohjausta ja neuvontaa työllistymiseen sekä koulutukseen liittyvissä asioissa silloin, jos kyseistä ohjausta ja neuvontaa ei voi saada työllisyysalueelta.

Keminmaa:

Keminmaassa tieto- ohjaus ja neuvontapalvelut tuottaa työllisyyspalvelukoordinaattori tarpeen mukaisesti. Tarvittaessa täydentävää ohjausta ja neuvontaa voidaan hankkia myös ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelun piiriin kuuluvat kaikki maahanmuuttajat riippumatta maahantulon syistä tai maassaolon kestosta.

Simo:

Simon kunnan työllisyyskoordinaattori antaa henkilökohtaista matalan kynnyksen ohjaus-, ja neuvontapalvelua kaikille Simossa oleville maahanmuuttotaustaisille henkilöille riippumatta maahantulon syystä tai maassaolon kestosta.

Tervola:

Tervolassa kunnanviraston palvelupiste tuottaa tieto- ohjaus ja neuvontapalvelut pakolaisohjaajan ohella tarpeen mukaisesti. Tarvittaessa täydentävää ohjausta ja neuvontaa voidaan hankkia myös ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Palvelun piiriin kuuluvat kaikki maahanmuuttajat riippumatta maahantulon syistä tai maassaolon kestosta.

Tornio:

Maahanmuuttopalvelut antaa henkilökohtaista matalan kynnyksen ohjaus-, ja neuvontapalvelua kaikille Torniossa oleville maahanmuuttotaustaisille henkilöille riippumatta maahantulon syystä tai maassaolon kestosta.

Ylitornio:

Ylitornion kunta tarjoaa yleistä ohjausta ja neuvontaa kaikille maahanmuuttaneille riippumatta maahantulon syystä ja maassaolon kestosta. Kunta huolehtii, että asiakas ohjataan hänen tarpeitaan vastaavaan palveluun.

Muut kunnan järjestämisvastuulla olevat palvelut kotoutumisen edistämiseksi

Meri-Lappi kilpailee osaavasta työvoimasta muiden alueiden kanssa. Alueellisena kilpailutekijänä voidaan tarjota myös asettautumispalveluita. Asettautumispalveluiden kohderyhmänä voivat olla esimerkiksi työn perässä alueelle muuttaneet, heidän perheenjäsenensä tai esimerkiksi kansainväliset tutkinto-opiskelijat. Tarjottavia palveluita voidaan räätälöidä tilanteen mukaan ja resurssien puitteissa. Asettautumisen palveluita voidaan tuottaa ja kehittää yhteistyössä alueen yritysten ja elinvoimatoimijoiden kanssa.